

Нехай усі уб'ють Констанс: роман

КУПИТИ

«Нехай усі уб'ють Констанс» - це детективний роман із містичними пасажками, підігрітими всюдисущою інтригою та невгасимою напругою. Твір є міжмистецьким згустком, що містить у своїй основі з'явища музичного, театального та кінематографічного світів. То свого роду негласний довідник із іменами іконічних зірок, котрі спалахували та згасали у творчому просторі Америки на початку XX століття. Головна героїня роману, Констанс Реттіґан, майстриня перелицювання та прибічниця непостійності, отримує Книгу Мертвих, що не на жарт лякає її. Звідти і починаються втьоки від смерті, а чи то просто біганина від себе самої і свого непримиреного минулого. Низка смертей, відкриття несподіваних фактів - ось що врухомлює це читиво, що віддає питомо бредберівською глибиною і гостротою думки.

[illegible]

НЕХАЙ УСІ УБ'ЮТЬ КОНСТАНС

РЕЙ БРЕДБЕРІ

НЕХАЙ УСІ УБ'ЮТЬ
КОНСТАНС

Бредбері Р.
Нехай усі уб'ють Констанс : роман / Р. Бредбері ; пер. з англ. Ю.М. Вітяка. —
Тернопіль : Видавництво Богдан, 2025. — 240 с.

ISBN 978-966-10-1813-5

Copyright © 1957 by Ray Bradbury
© Вітяк Ю.М., переклад, 2018
© Видавництво Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2025

Ray Bradbury
LET'S ALL KILL CONSTANCE
Let's All Kill Constance © 2002 by Ray Bradbury
Друкується з дозволу правовласника
The Ray Bradbury Literary Works LLC,
c/o Don Congdon Associates, Inc.

Переклад з англійської Юрія Вітяка

«Нехай усі уб'ють Констанс» — це детективний роман із містичними пасажами, підігрітими всюдисущою інтригою та негасимою напругою. Твір є міжмистецьким згустком, що містить у своїй основі з'явища музичного, театрального та кінематографічного світів. То свого роду негласний довідник із іменами іконічних зірок, котрі спалахували та згасали у творчому просторі Америки на початку XX століття. Головна героїня роману, Констанс Реттіген, майстриня перелицювання та прибічниця непостійності, отримує Книгу мертвих, що не на жарт лякає її. Звідти і починаються втьоки від смерті, а чи то просто біганина від себе самої і свого непримиренного минулого. Низка смертей, відкриття несподіваних фактів — ось що врухомлює це читиво, яке віддає питомо бредберівською глибиною і гостротою думки.

Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.

*Ця книжка написана з любов'ю
до моєї доньки Александри,
без допомоги якої третє тисячоліття
могло ніколи не настати,
а також із пошаною і любов'ю
до Сіда Стебела¹*

¹ Сід Стебел (Сідні Стебел, 1924 р. н.) — американський письменник, учитель креативного письма, приятель Рея Бредбері.

Розділ перший

То було темне, буряне повечір'я.

Невже це єдиний притомний спосіб узяти за барки свого читача?

Хай там що, зараз не про те, адже згодом насунула грозова непроглядна ніч. Невпинно періщив дощ, наводнюючи околиці Венеції², що у штаті Каліфорнія, а з опівночі блискавиці щодуху прорізали обриси неба. Злива ніяк не вщухала. Хляпало від присмерку аж до самісінького світанку. Надворі не видно було ні душі. Жодна істота не прошмигнула під проливнем. Тіні в бунгало виписувалися тремкими синюватими відблисками. Саме там чатували нічні погутькала, невтомно вичікуючи поганих, а то й цілком кепських вістей. Утім, щось таки снувало тією повіддю за десять миль на південь і десять миль на північ. То було не що інше, як сама Смерть. Звідти несло ще когось. Хтось прудко біг наввипередки зі Смертю, аби постукати у мої тонкі, мов папір, двері, що виходили на узбережжя океану.

Це спантеличило мене, що зігнувся у три погібелі над друкарською машинкою, так, ніби викопував могили. То був єдиний лік у час безсоння. Я тільки-но при звичаївся у цьому склепі, як раптом громовий удар метнувся від моїх дверей, якраз у розпал бурі.

Я кинувся до дверей, розчахнув їх навстіж, і побачив там, ви тільки уявіть, Констанс Реттіґен, котру всі краще знали як просто Реттіґен.

Міріади спалахів блискавиць промчали небом, здавалося, надлуплюючи його з тріскотом грому. Все це скидалося на звичайнісіньке фотографування, коли поперемінно виринають темінь і світло, світло і темінь. І так десятки разів. Незрушним залишалося єдине — Реттіґен.

Сорокаліття звершень та поразок зійшлося в одній брунатній тюленячій плоті.

Золотава засмага, п'ять футів і два дюйми заввишки. Вона ненастанно тиняється врізнобіч — то прибереде сюди, то знову жене назад, відпливаючи далеко на присмерку і повертаючись удосвіта (принаймні так кажуть), аби виніжуватися на пляжі, коли заманеться, за милі перегукуючись із морськими істотами, а чи блаженствувати у басейні неподалік побережжя, тримаючи в руках по пляшці мартіні, голісінька від тім'я до п'ят, віддаючи себе в обійми сонцю. А то шасне у підвал до зниканого проєктора кінотеатру, щоб окинути оком свій силует, який позачасно мелькає на пополотнілій стелі разом із тіннями Еріха фон Штрогейма³, Джека Гілберта⁴, Рода Ларока⁵. Потім, залишивши по собі безмовний сміх, знову розчиняється у хвилях прибою, — рухома мішень, невловима ні Часом, ні Смертю.

Констанс.

Ретті'єн.

— Господи, як ти тут опинився? — її побронзовілим обличчям, що з вигляду нагадувало лице дикунки, котилися сльози, перемішані з дощовими краплями.

— Господи, — проказав я, — а ти як?

— Дай відповідь на моє запитання!

— Меґгі вирушила на схід, на якусь педагогічну конференцію. Я ж із усіх сил намагаюся дописати черговий роман. Наше острівне помешкання простоє пустою. Мій попередній господар сказав, що твої апартаменти вільні, тож можу перебратися сюди для того, аби писати і плавати. От я й осів тут. Заради Бога, Констанс, забігай усередину, а то промокнеш до нитки.

— Я й так намокла. Відійди вбік!

Хай як дивно, після цієї фрази Констанс ані на крок не зрушила з місця. Мить-другу стояла, вкриваючись дрижаками, під

спалахами розгонистої блискавки, яку наздоганяв грім.

Ураз мене осяйнула думка, що я спозираю жінку, яку знаю роками, здавалося, більше, ніж ціле життя, котра то пірнає у море, то виплигує з нього; жінку, чий образ виринав на стелі та стінах підвального кінотеатру, яка проминала, ніби пропливаючи на спині, життям фон Штрогейма та інших безголосих видив.

Незабаром ці картини змінилися. Вона стояла у проїмі дверей, змаліла од зблисків і грюкотінь, схожа на дитинча; притискала до грудей чорну сумку, обхопивши себе обіруч, аби геть не змерзнути, її очі були затуманені якимось незвіданим жахом.

Я не йняв віри, що та сама Реттіґен, немеркнуча зірка кінематографа, навідалася сюди помежи ударів грому.

Врешті-решт я вкотре припросив:

— Заходь же, заходь!

Вона прошепотіла:

— Відійди убік!

А тоді наповзла на мене й одним п'яним поцілунком оповила мій язик, ніби морська іриска, й шугонула в глиб кімнати. Затим повернулася назад і легенько чмокнула мою щоку.

— Боженько, у цьому щось є... — мовила Констанс. — Проте зачекай, я налякана.

Обхопивши лікті, мокра як хлющ, вона розляглася на канапі. Довго не зволікаючи, я стягнув з неї сукню, а тоді закутав її у величезний рушник.

— Ти так поводишся з усіма своїми жінками? — спитала вона, цокочучи зубами.

— Тільки у темні грозові ночі.

— Меґґі ні про що не дізнається?

— Реттіґен, не ворушися, заради Бога.

— Тільки те й чую від чоловіків усе своє життя. Хоча рано чи пізно вони все одно встромляють кілок у моє серце.

— Чому ти зціпила зуби? Через те, що ледь не потонула у цьому проливні чи тому що перестрашилася?

— Навіть не знаю, — вона виснажено відхилилася назад. — Я чимдуж гнала сюди, хоча й близько подумати не могла, що ти тут. Відтоді, як ти покинув це місце, збігло чимало води, але, Ісусе, просто несила повірити, що ти знову тут. Порятуй мене!

— Скажи-но, заради Бога, від чого?

— Від смерті.

— Але, Констанс, ніхто не може вберегтися від неї.

— Не кажи більше такого. Я примчала сюди не для того, щоб помирати. О Боже правий, я тут заради того, аби жити вічно.

— Це нагадує молитву, Констанс, аж ніяк не реальність.

— Ти ж вічно житимеш. Твої книжки безсмертні!

— Років сорок, може, не більше.

— Ей, не розкидайся роками. Я б сама не відмовилася від кількох.

— Не відмовляйся краще від питва. Посидь у спокої.

Я приніс півп лящини «Голд Дака».

— Боженько, а це що таке?

— Я на дух не переношу скотчу, а таке пиття саме для письменника. От спробуй.

— Фу, яка гидота, — вона зробила кілька ковтків і скорчила гримасу. — Хутчіш дай щось інше.

У нашій крихітній ванній я відкопав невеличку флягу з горілкою, прибережену для тих часів, коли ніч здається безкінечною. Констанс вихопила її з моїх рук, викрикуючи:

— Йди до мамці!

Вона залпом почала дудлити алкоголь.

— Повільніше, Констанс!

— Тебе не вганяє у страх моя смерть!

Вона зробила ще три останні ковтки та зі заплющеними очима вручила мені флягу.

— Бог милосердний.

Промовивши це, відразу ж звалилася на подушки.

— Не хочеш послухати, яка чортівня гнала мене з побережжя?

— Не квапся, — я приклав пляшку «Голд Даку» до своїх уст і надпив трохи. — Починай.

— Що ж, — сказала вона, — це була Смерть.

² *Венеція* (Веніс) — західне передмістя Лос-Анджелеса, що має житлове, комерційне та курортне значення. Первинно отримало назву «Американська Венеція». Відоме пляжами і каналами. Слугувало культурним пристановищем «Битого покоління».

³ Еріх фон *Штрогейм* (1885–1957) — американський кінорежисер, актор, сценарист епохи німого кіно. Народився в Австрії. Мав єврейське коріння. До процесу створення кіно долучався спершу як асистент, потім технічний директор, художник з костюмів. Тоді ж почав зніматись у кінокартинах, правда, його ролі навіть не зазначали у титрах. Лише після тривалих поневірянь зумів здобути свого глядача.

⁴ *Джек Гілберт* (Джон Сесіл Прінгл; 1897–1936) — американський актор, сценарист, режисер. Був зіркою німого кіно. Запам'ятався вперше завдяки кінокартині «Великий коханець», у якій зіграв провідну роль.

⁵ *Род Ларок* (Родрік Росс Ларок; 1898–1969) — американський актор, почав діяльність у 16 років, граючи у водевілі. Метаючись між театральними виставами і зйомками у кіно, він часто потерпав від шквалу критиків, які не дуже схвально відгукувалися про його роботу. Втім, свою зірку на Алеї слави він усе-таки заслужив.

Розділ другий

Мені забаглося більше алкоголю, проте на дні фляги не зосталось ані краплі горілки. Дилькочучи, я увімкнув у залі невеличкий газовий обігрівач, затим обнишпорив кухню і таки знайшов пляшку «Ріпплу».

— Хай тобі грець! — скрикнула Реттіґен. — Це нагадує тонік для волосся! — втім, вона далі цмулила питво і пересмикувалася від холоду. — То на чому я завершила?

— На тому, як ти щодуху мчала.

— Авжеж, проте я ще й розповіла, від кого дала драпака.

Парадні двері заторохкотіли від напору вітру.

Я схопив її за руку, і тримав доти, доки не вгавав стукіт.

Опісля Констанс підібрала свою чорну сумочку, витягла звідти куцу книжку і тремтливим порухом простягла її мені.

— Тут.

Я провів очима: «Телефонний довідник Лос-Анджелеса, 1900».

— Боже милостивий! — прошамотів.

— Скажи, з якого дива я це притарабанила? — запитала вона.

Я прогортав довідник від А до Є, Ж, потім зупинився на М, далі на О, згодом на статтях про ТБ і так до самого кінця, глипаючи на імена, імена із забутого року, імена, Мати Божа, імена.

— Це треба як слід обміркувати, — сказала Констанс.

Я розпочав з А — Александр, Альберт, потім зіскочив на Вільям. Перейшов до Б — Берроуз, В —...

— Яка халепа! — прошептів. — Це ж тисяча дев'ятсотий рік, а за вікном тисяча дев'ятсот шістдесятий.

Втупивши погляд у Констанс, помітив, як з-під її немеркнучої літньої засмаги проступала блідість.

— Ці люди... Майже усі вони давно у кращому світі за видноколом вічності.

Я знову зосередився на іменах.

А більшість номерів не варті виїденого яйця. Телефонувати комусь — гине діло. Це не що інше, як...

— Що?

— Книга мертвих.

— В «яблучко».

— Книга мертвих, — показав я. — Єгиптянська. Тільки-но з гробниці.

— Твоя правда, — сказала Констанс і примовкла.

— Невже хтось надіслав її тобі? — запитав я. — До речі, записки там часом не було?

— Не мало там бути ніякої записки, ти про що?

Я прогорнув ще кілька сторінок.

— Ні про що. Просто, оскільки практично усі, хто є в довіднику, покійники, то з того випливає, що...

— Що незабаром я теж порину в царство тиші.

— Гадаєш, що твоє ім'я буде останнім на сторінках померлих?

— Ага, — сказала Констанс.

Мене проймали дрижаки, тож вирішив підкрутити обігрівач.

— Яка мерзенна річ!

— Справді мерзенна.

— Телефонні книги... — промимрив я. — Меґгі дошкуляє, що я ридаю над ними, але все залежить від того, що це за книги і якого року.

— Так, усе від цього залежить. Особливо зараз...

Констанс витягла зі своєї сумочки другу чорну книгу, теж невеличку.

— Розгорни.

Я розгорнув та прочитав: «Констанс Реттіґен». Там ще була зазначена адреса її помешкання на березі моря. Потім окинув оком першу сторінку з прізвищами на А:

— Абрамс, Александер, Аллен, Аслоп... — читав далі. — Басс, Бенсон, Бенсон, Болдвін, Бредлі...

Нараз відчув, як холод пробирає пальці.

— Тут усі твої друзі, чи не так? Мені відомі їхні прізвища.

— І що з того?

— Не всі, але більшість із них спочивали на Форест-Лон⁶. І от їх відкопали сьогоднішнього повечір'я. Це цвинтарна книга, — сказав я.

— І вона гірша від тієї, що за тисяча дев'ятсотий рік.

— Чому?

— Я віддала її кілька років тому. Голівудським помічникам. Ніяк не наважилася викреслювати імена. Список небіжчиків щоразу поповнювався. Лише кілька zostалися живими. Але я, здавалося, позбулася цієї книжки. І ось вона знову тут. Я натрапила на неї увечері, коли поверталася з купання.

— О Боже, невже ти плаваєш за такої погоди?

— І як дощить, і як сонячно. Ввечері, коли якраз ішла додому, побачила, що вона розпростерлася посеред подвір'я, наче надгробок.

— А ніякої записки не було?

— Чого тобі забракло?! Тим усе сказано.

— Ісусе Христе, — я прихопив старий довідник в одну руку і невеличкий записник Реттіґен з іменами та числами в іншу.

— Дві «майже книги» мертвих, — мовив.

— Майже так, — згодилася Констанс. — Поглянь сюди, і сюди, і ще сюди.

Вона показала три імені на трьох сторінках, кожне з яких було обведене червоним чорнилом і помічене хрестиком.

— Ці прізвища є особливими?

— Авжеж, важливими. АВ мертвий. Принаймні я так вважаю. Хіба не бачиш, що вони позначені?

— Біля кожного проставлений хрестик. Гадки не маю, що це все могло б означати...

— А що, коли обведені помруть? Вони наступні в черзі?

— Так, тобто ні. Я не знаю напевне нічого, крім того, що мені лячно. Поглянь.

Її ім'я вирізнялося на початку списку. Воно теж було обведене червоним кружальцем і позначене хрестиком.

Книга мертвих і на додачу перелік тих, хто незабаром, радше за все, до них приєднається?

— Що ти відчуваєш на дотик, тримаючи в руках книгу?

— Холоднечу, — зронив я. — Вона невимовно холодна.

Дощ тарабанив по даху дому.

— Хто б міг утнути з тобою таке, Констанс? Назви бодай кількох.

— Трясця твоїй матері, та їх не перелічити, — вона на мить притихла, а потім додала: — А коли скажу дев'ятсот, тоді повіриш? Можеш докинути чи відняти дюжину.

— Боже мій, сила-силенна підозрюваних!..

— По-твоєму, це багато за тридцять років? Справжній мізер.

— Мізер? — вирвалось у мене.

— Вони вишиковувались у шеренги на пляжі.

— Тобі не варто було їх прикликати.

— Навіть коли усі майже в унісон вигукували «Реттіґен»?!

— Не треба було прислухатися.

— Що ти верзеш? Це нагадує зібрання баптистів.

— Даруй.

— Пусте.

Вона замашно великим ковтком вижлуктала все, що залишилося в пляшці, й скривилася.

— Допоможеш розшукати того покидька чи покидьків, якщо то справа рук двох? Можливо, що Книгу мертвих ця погань надсилала окремо.

— Я не детектив, Констанс...

— Якщо мені не зраджує пам'ять, то хіба не ти ледь не потонув у каналі з тим психом Шранком.

— І...

— Хіба не тебе я бачила у Нотр-Дамі на студії «Фенікс» з отим Горбанем? Заради усього святого, допоможи матусі.

— Дай-но мені кимарнути. Потім обміркую все як слід.

— Постривай! Який сон тобі забрів у голову?! Краще повороши цими старими кістками. Ну ж бо...

Вона підвелася, тримаючи в руках дві Книги мертвих, пройшла кімнатою, відчинила двері. У темряві пульсував дощ, а прилив щосили розмивав побережжя. Враз Констанс націлилася...

— Зачекай! — крикнув їй. — Якщо я таки надумаюся допомогти, то без книги тут ніяк не обійтися.

— От молодчина.

Вона зачинила двері.

— Ліжко та обійми? І жодної тобі зарядки, згода?

— Я над цим навіть не задумувався, Констанс.

^g *Форест-Лон* (Лісова галявина) — приватний цвинтар у передмісті Лос-Анджелеса, де поховано більше чверті мільйона видатних людей, які творили у золоту добу голівудського кінематографа.

Розділ третій

За чверть третя, у розпалі буревісної ночі, грізні удари блискавки проштрикнули клопоть землі позаду мого бунгало. Потім несамовито вгатив грім. Аж мишва здохла у стінах.

Реттіґен зіпнулася на ноги прями́сінько у ліжку.

— Врятуйте мене! — завищала вона.

— Констанс, — сказав я, промацуючи очима тіняву, — кого молиш: себе, мене, а чи взиваєш Господа?

— Кого-небудь, хто слухає.

Ми нашорошили вуха.

Вона обляглася на моїх руках.

Рівно о третій ночі тишу прорізав телефонний дзвінок. Саме тоді, коли переставляються душі усіх тих, кому забаглося відійти.

Я підняв слухавку.

— Хто з тобою у ліжку? — поспитала Меґґі, говорячи звідкись, де ані чутки не чувати було про дощі та вітряниці.

Я глипнув на побронзовіле обличчя Констанс, її блідий череп, зачаєний за зміненою літньою плоттю.

— Ніхто, — відповів.

І це було практично правдою.

Розділ четвертий

О шостій ранку ген-ген удалині сплеснув світанок, проглядіти який через дощову запону аж ніяк не вдавалося. Досі полискували блискавки, ніби роблячи світлини приливу, що заковтував побережжя.

Нечувано велика блискавиця ніби зав'язла помежи вулиці. Я збагнув, що коли проведу рукою по простирадлі, з іншого краю нікого не знайду.

— Констанс!

Передні двері були розчахнуті, тим самим нагадували вихід на сцену. Дощ тарабанив по килимі. На долівці лежало два телефонні довідники, великий і маленький, розкинуті так, щоб їх можна було легко помітити.

— Констанс! — вирвалося з мого стривоженого нутра. Я озирнувся довкола.

«Принаймні вона натягнула сукню», — подумав.

Далі набрав її номер. Глухо.

Я зодягнув плащ і, засліплений дощем, почвалав узбережжям до будинку Констанс, що був схожий на арабську фортецю. Зупинив ходу лишень тоді, коли опинився попереду помешкання, що вигравало сяйливими пломенями всередині та знадвору.

Однаке жодна тінь так ніде й не заворушилася.

— Констанс! — загорланив на весь голос я.

Вогні ніби залякли на місці, застигла й тиша.

Страшезна хвиля накопилася на узбережжя.

Я заходився нипати очима, чи нема раптом ніде поруч її слідів, що вели б до припливу.

Втім, не було й натяку на них.

— Хвала Господу! — гадкував я. Згодом мене почали підточувати сумніви: — А що, коли їх розмило дощем?

— Тебе ж це влаштовує! — крикнув я.
І пішов геть.

Розділ п'ятий

Затим я пустився порохнистою стежкою, що пролягала через зарості дерев і гущавину дикої азалії, прихопивши зі собою дві упаковки пива, по пів дюжини пляшок у кожній.

Постукав у парадні двері Крамлі, фігурно вирізьблені в африканському стилі, й узявся чекати. Загупав знову. Тиша. Я залишив одну з упаковок навпроти дверей і зробив кілька кроків назад. Разів вісім або ж дев'ять глибоко заковтнув повітря. Хвилю по тому двері врешті прочинилися так, що через відтулину прослизнула поплямлена ніотином рука, вихопила пиво і потягла всередину. Двері стукнули об одвірки.

— Крамлі, — залементував я і погнав прями́сінько до дверей.

— Забирайся! — пролунав голос зі середини.

— Крамлі, це Безумець. Дозволь мені увійти!

— Навіть не надійся, — відрізав Крамлі, полощучи горло пивом із першої пляшки. — Мені телефонувала твоя дружина.

— От дідько! — прошамотів я.

Крамлі вицмулив ще трохи хмільного і додав:

— Сказала, що коли б вона не вибралася з містечка, ти неодмінно знайдеш якусь біду на свою голову: то шубовснеш із причалу в купу лайна, то влаштуєш справжню бійню, міряючись силою у карате з командою карликуватих лесбійок.

— Вона не могла цього говорити.

— Послухай, Віллі (з натяком на Шекспіра), я людина в літах, тож усі ті цвинтарні каруселі та люди-крокодили, котрі опівночі розсікають водойми каналів, аж ніяк не для мене... Дай-но іншу упаковку. І ще одне: будь вдячним Богу за дружину.

— Прокляття... — процідив я.

— Вона пообіцяла повернутися раніше, якщо ти не зав'яжеш з цим і не візьмеш себе в руки.

— Вона може, — прогугнявив я.

— Нема нічого гіршого дружини, яка завчасу нагрянула додому, аби порушити твій творчий безлад. Зажди, — він відсьорбнув ще трохи пивця і проказав: — Ти ніби непоганий хлопець, Вільяме, але відстань од мене.

Я залишив пів дюжини пляшок питва, примостив зверху телефонний довідник 1900-го й особисту телефонну книгу Реттіґен та відступив. По тривалій мовчанці знову промелькнула рука, промацала книжки, ніби вчитувала щось прописане шрифтом Брайля², а тоді скинула їх і поволочила за собою пиво.

Я далі чатував. Зрештою двері вкотре прочинилися. Рука з неприхованою цікавістю почала обнишпорювати книжки і потягнула їх усередину.

— Блискуче! — скрикнув я.

Блискуче, подумалось, Богом присягаю, година не збіжить, як він зателефонує!

² *Шрифт Брайля* — тактильний шрифт, створений для незрячих людей та людей із вадами зору. Застосовують на письмі та при читанні.

Розділ шостий

Рівно через годину Крамлі дав про себе знати. Правда, цього разу він не називав мене Вільямом.

— Якого милого! Лайно на лайні, — сказав він. — Ти знаєш, як заманити. Що це, в біса, за Книга мертвих?

Якого дідька! Я народився у трупарні, виріс на кладовищі, здобував освіту в Долині Царів⁸, неподалік Карнака, що розкинувся у Верхньому, а чи то Нижньому Єгипті. Подекуди уві сні ввижається, що я покритий креозотом⁹. Хто не розгледить книги зі списком покійників, коли її подають із пивом?

— Тепер упізнаю старого Крамлі, — видав я.

— Як мені цього всього не хотілося! Коли покладу слухавку, неодмінно наберу номер твоєї дружини.

— Не варто!

— Чому ж ні?

— Тому що, — я вмовк, затамував подих, а хвилю по тому випалив: — Ти мені знадобишся.

— Маячня!

— Почув, що я сказав?

— Почув, — проторохтів він. — О Боже! — і насамкінець додав: — Здибаємося побіля оселі Реттіґен. Ближче до сутінків. Коли щось вирине з припливу, прийшовши по твою душу.

— Побіля Реттіґен.

І він поклав слухавку раніше за мене.

⁸ Долина Царів — єгипетська долина, в якій було зведено гробниці для поховання фараонів.

⁹ Креозот — їдка легкозаймиста масляниста рідина, позбавлена кольору, рідше зі жовтуватим чи жовто-зеленим відтінком; виробляють із дьогтю.

Розділ сьомий

Ніч — це саме те, що нам потрібно. Полудень аж ніяк не годиться; сонце тоді напрочуд блискотливе, та й тіні начебто вичікують якогось дива. Несамовито палахкотить небо, тож ніщо під ним не насміє поворушитися. Годі шукати розради у залитій світлом днині. Марна справа. Істинно дух забиває тільки поночі, коли тіні дерев підбирають діл своїх одеж і вигойдуються у танку. Здіймається вітер. Сиплеться листя. Відлунюють кроки. Порипують балки та підлога. Кам'янисті крила цвинтарного янгола струшують порохно. Тіні зриваються, мов ворони. Незадовго до світанку меркнуть вуличні вогні, й місто на трохи затягує сліпотою. Саме тоді починається таїна і настигають пригоди. Тоді, а не на світанку. Усі довкола силкуються затамувати дух, аби не вихопити з рук темінь, пнуться зі шкіри, щоб забарити страховиння і притримати тіні.

Це свідчило про єдине — рішення здибатись із Крамлі на пісках, прямісінько перед величезною білосніжною арабською фортецею, що слугувала домом Констанс, у пору, коли темні хвили омивають ще чорніше побережжя, було як ніколи слухним. Ми підступили ближче і зазирнули досередини.

Усі двері, як і раніше, залишалися відчиненими навстіж, яскраве світло заливало кімнати, мелодія Гершвіна¹⁰, вистукана на валику перфораційної стрічки у 1928¹¹-му, долинала від піаноли¹², програвала знову і знову, вже утретє, для незмінних слухачів — для мене і Крамлі — музика лилася через край, а от Констанс тут навіть і не пахло.

Я тільки-но розкрив рот, аби перепросити Крамлі за те, що дарма потривожив його.

— Краще тягни свій джин і стули пельку, — відрубав він та підіпхав мені під ніс пиво.

— Що ж, — заводив своєї Крамлі, — що ж це, в біса, мало б означати? — він прогортав особисту Книгу мертвих, яка належала Реттіґен, і, тицяючи пальцем, додав: — Тут, тут і ще ось тут.

Крамлі показував на пів дюжини імен, обведених червоним, і глибоко витиснуті, недавно проставлені хрестики.

— Констанс припустила, що ці помітки зроблено навпроти людей, які залишилися живими, проте, ймовірно, то лише питання часу. Я теж такої думки. Що скажеш?

— Не погоджуюся, — кинув Крамлі. — Хай там як, це твоя забавка. Я он нагострив лижі на Йосеміту цими вихідними, і тут ні сіло ні впало з'являєшся ти, наче кінопродюсер, який прагне поліпшити свої нудотні сценарії, але методично заперює на кожній з наступних сцен. Я б радше хоч зараз вибрався до Йосеміту. Їй-богу, ти скидаєшся на дикого зайця, котрий щось учув.

— Постривай! — вигукнув я, оскільки побачив, що Крамлі наміряється дати драла. — Тобі не кортить довести справу до кінця, дізнатися, хто з тих людей, чиї прізвища ми переглядали, досі бродить світом, а хто давним-давно врізав дуба?

Я вихопив книжку, згодом жбурнув назад, тож Крамлі довелося її впіймати. Одне вона упала, розгорнувшись на сторінці, де хтось вивів більш ніж просто великий хрест поруч з прізвищем, записаним такими ж гігантськими літерами, що нагадували кеглі для циркової афіші.

Крамлі враз спохмурнів. Я заходився читати прізвище, обернене догори дриґом: Каліфія. Королева Каліфія, Бункер-Гілл. Адреси нема. Зазначений лише телефонний номер.

Насупившись, Крамлі ніяк не міг відвести очей від цього напису.

— Ти часом не знаєш де це? — запитав я.

— Бункер-Гілл, хай тобі грець, знаю. Не сплутаю це місце ні з чим. Я народився за кілька кварталів на північ. Хто тільки не

скитається у тій домні — мексиканці, цигани, ірландці, з чиїх вікон настовбурчилися димарі, біле потерб'я і чорна нечисть. Я туди, бувало, вчашав, навідувався до похоронного бюро «Каллагана та Ортеґи». Плекав надію надібати справжніх трупів. Боженько, Каллаган і Ортеґа, які прізвища вліплені побіля Хуареса II, гвадалхарських пройдисвітів, зів'ялих квітів з Розаріта-Біч і дублінських хвойд. Не що інше, як коблище наволочі.

Ураз Крамлі крикма закричав, переповнений люттю через свої мандрівні балачки, готовий примкнути до моїх наступних розвідин.

— Ти чув, що я блею? Ти слухав цю маячню? Боже милостивий!

— Авжеж, — відповів я. — А чому б нам просто не зателефонувати бодай за одним з номерів, обведених червоним кружальцем, і не з'ясувати, чи та людина ще походить землею, а чи присипана нею?

Не давши йому змоги почати крутити носом, я вирвав з рук книгу і погнав дюнами догори — до яскраво освітленого басейну Реттіґен, що красувався ззовні будинку; там у внутрішньому дворикові, на скляному столі телефонний апарат ніби дочікувався слухного часу. Я навіть не наважився позирнути на Крамлі, який ні на крок не зрушив з місця, поки мій палець набирав номер.

У слухавці почувся віддалений голос: «Номер більше не обслуговується». Приїхали, подумав я, хоча ні, зачекай!

Я хутчій зв'язався з довідковим бюро, дізнався номер, набрав його та відклав слухавку вбік так, аби Крамлі теж міг усе чути.

— «Каллаган і Ортеґа», доброго вечора! — голос, який доносився зі слухавки, пробирав своїм глибоким і визрілим ірландським чи то шотландським акцентом, ніби долинав із головної сцени Еббі-театру.

Я загигикав. Потім кинув погляд на Крамлі, який копошився внизу.

— «Каллаган і Ортеґа», — прозвучало знову, тепер гучніше, з нотками розлюченості. Потім запала довга тиша. Я не зронив ані пари з уст. — Що за чортівня? А?

Я повісив слухавку до того, як Крамлі підійшов до мене.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ